

Usein kysytyjä kysymyksiä DaisyTrio-kirjoista

DaisyTrio-kirjan käyttö

Millä ohjelmilla ja laitteilla DaisyTrio-kirjoja voi käyttää?

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa tabletilla tai kännykällä?

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa Mac-tietokoneella?

Mikä on EasyReader? Entä AMIS?

Miten löydän oikean kohdan DaisyTrio-kirjasta?

Mistä saan ohjeita ja apua DaisyTrio-kirjan käyttöön?

Käyttöoikeus ja tilaaminen

Kuka saa käyttää DaisyTrio-kirjoja?

Mistä DaisyTrio-kirjat tilataan?

Kuka tilaa DaisyTrio-kirjat?

Saako DaisyTrio-kirjan kopioida?

Yleistä DaisyTrio-kirjoista

Mikä on DaisyTrio-kirja?

Mitä sanat Daisy ja Trio tarkoittavat?

Mitä hyötyä DaisyTrio-kirjasta on?

Kenelle DaisyTrio-kirja on tarkoitettu?

DaisyTrio vs. muut Opparin kirjat / Celian tuottamat oppikirjat

Miten DaisyTrio-kirja eroaa Daisy-äänikirjasta?

Onko DaisyTrio sama asia kuin elektroninen kirja?

Miten DaisyTrio-kirja eroaa Luetus-kirjasta?

Onko DaisyTrio-kirja sisällöltään samanlainen kuin painettu kirja?

Miksi DaisyTrio-kirjan sivunumerointi ei vastaa painetun kirjan sivunumerointia?

Onko DaisyTrio-kirjoissa mukana ääni? Onko ääni ihmisääntä?

DaisyTrio-kirja kuuluu robottiäänien tai koneäänien lukemana. Missä vika?

Valikoima

Mitä kirjoja on saatavilla DaisyTrio-kirjoina?

Miksi DaisyTrio-kirjoja on niin vähän Opparin valikoimassa?

Mille luokka-asteille DaisyTrio-kirjoja tuotetaan?

Onko DaisyTrio-kirjoja tulossa myös lukion kirjoista?

Onko DaisyTrio-kirjoja saatavilla myös ruotsiksi?

En löytänyt tarvittavaa DaisyTrio-kirjaa Opparista. Mitä teen?

Miksi uusia, Opparista puuttuvia DaisyTrio-kirjoja ei voi tilata, vaikka oppilas tarvitsisi niitä?

Mistä saan tiedon, mitä kirjoja tullaan tekemään DaisyTrio-kirjoiksi?

Kuka päättää, mistä kirjoista tehdään DaisyTrio-kirja? Voiko päätöksiin vaikuttaa?

Onko DaisyTrio-kirjoina muitakin kuin oppikirjoja?

Mihin voin antaa palautetta DaisyTrio-kirjoista?

DaisyTrio-kirjan käyttö

Millä ohjelmilla ja laitteilla DaisyTrio-kirjoja voi käyttää?

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa tabletilla tai kännykällä?

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa Mac-tietokoneella?

Mikä on EasyReader? Entä AMIS?

Miten löydän oikean kohdan DaisyTrio-kirjasta?

Mistä saan ohjeita ja apua DaisyTrio-kirjan käyttöön?

Käyttöoikeus ja tilaaminen

Kuka saa käyttää DaisyTrio-kirjoja?

Mistä DaisyTrio-kirjat tilataan?

Kuka tilaa DaisyTrio-kirjat?

Saako DaisyTrio-kirjan kopioida?

Yleistä DaisyTrio-kirjoista

Mikä on DaisyTrio-kirja?

DaisyTrio-kirja on Celian tuottama rikastettu äänikirja, joka sisältää painetun kirjan tekstin äänenä, kirjan tekstin elektronisessa muodossa sekä kuvia. Näin DaisyTrio-kirjaa voi kuunnella ja tekstiä lukea samaan aikaan esim. tietokoneen näytöltä.

Mitä sanat Daisy ja Trio tarkoittavat?

Daisy on saavutettava julkaisustandardi. Daisy-kirjan suurin ero tavalliseen ääni- tai e-kirjaan verrattuna on se, että Daisy-kirjaan on merkitty kirjan rakenne. Näin kirjassa voi mm. liikkua helposti otsikoiden ja kappaleiden mukaan. Trio taas tarkoittaa sitä, että kirjassa on äänen lisäksi tekstiä ja kuvia.

Mitä hyötyä DaisyTrio-kirjasta on?

Esimerkiksi oppilas, jolla on luki- tai oppimisvaikeus ja jolle painetun tekstin lukeminen on hidasta tai virheeltä, voi hyötyä siitä, että tekstin kuulee myös ääneen luettuna. DaisyTrio avulla voi opiskella monikanavaisesti. DaisyTrio sopii myös heikkonäköiselle oppilaalle, sillä tekstiä ja kuvia voi suurentaa.

Kenelle DaisyTrio-kirja on tarkoitettu?

Kuten muidenkin Celian tuottamien kirjojen, myös DaisyTrio-kirjojen käyttöoikeus on rajoitettu. Kirjoja saavat käyttää ne oppilaat, joilla on vamma, sairaus tai vastaava fysiologinen tai neurologinen syy, jonka vuoksi painetun kirjan lukeminen on vaikeaa. DaisyTrio-kirjat sopivat esimerkiksi henkilöille, joilla on lukivaikeus tai näkövamma.

DaisyTrio vs. muut Opparin kirjat / Celian tuottamat oppikirjat

Miten DaisyTrio-kirja eroaa Daisy-äänikirjasta?

Molemmissa on painetun kirjan teksti ääneen luettuna. DaisyTrio-kirjassa on aina mukana myös kirjan teksti, jolloin tekstiä voi kuunnella ja seurata esim. tietokoneen tai tabletin näytöltä samaan aikaan. Sekä DaisyTrio- että Daisy-kirjoja voi käyttää Daisy-lukuohjelmilla tai -soittimilla.

Onko DaisyTrio sama asia kuin elektroninen kirja?

Ei oikeastaan. DaisyTrio sisältää kirjan tekstin sähköisessä muodossa, joten tekstiä voi lukea esim. tietokoneen tai tabletin näytöltä Daisy-lukuohjelman avulla. Sen lisäksi DaisyTrio-kirjassa on mukana ääni, eli kirjan teksti on myös luettu ääneen. Kirjaa voi siis kuunnella ja seurata näytöltä samaan aikaan. Lisäksi DaisyTrio-kirjoissa on kuvia, jos niitä on myös alkuperäisessä painetussa kirjassa. DaisyTrio-kirjan tekstiä ja kuvia voi suurentaa lähes rajattomasti.

Miten DaisyTrio-kirja eroaa Luetus-kirjasta?

DaisyTrio-kirjaa voivat käyttää kaikki Celian palveluiden käyttäjät, jotka hyötyvät tekstin ja äänen yhdistelmästä. DaisyTrio-kirjat sopivat hyvin oppilaille, joilla on luki- tai oppimisvaikeus tai jotka ovat heikkonäköisiä. Luetus on Näkövammaisten Keskusliiton toteuttama elektroninen kirjaformaatti, joka on tarkoitettu ainoastaan näkövammaisille käyttäjille. Luetus-kirjoja voi käyttää vain Luetus-ohjelmalla, eivätkä Luetus-kirjat sisällä ääntä. DaisyTrio-kirjoja sen sijaan voi käyttää erilaisilla Daisy-lukuohjelmilla.

Onko DaisyTrio-kirja sisällöltään samanlainen kuin painettu kirja?

DaisyTrio-kirja vastaa sisällöltään pääosin painettua kirjaa, mutta DaisyTrio-kirjassa on otettu huomioon sisällön saavutettavuus. Tekstin, kuvien, taulukoiden ja sivunumeroiden paikkoja on saatettu siirtää selkeyttämisen vuoksi. Peruskoulun DaisyTrio-kirjoissa on myös otettu huomioon lukemisvaikeuksiset oppilaat ja esimerkiksi jokainen virke alkaa omalta riviltään. Tämä helpottaa lukemista.

Miksi DaisyTrio-kirjan sivunumerointi ei vastaa painetun kirjan sivunumerointia?

DaisyTrio-kirjan sivunumerointi vastaa painetun kirjan sivunumerointia mahdollisimman tarkkaan. Sivunumeroita ei kuitenkaan ole sijoitettu lauseiden keskelle, vaan sopivimpaan mahdolliseen kohtaan.

Onko DaisyTrio-kirjoissa mukana ääni? Onko ääni ihmisääntä?

Kyllä, kaikissa DaisyTrio-kirjoissa on mukana ääni. Peruskoulun kirjoissa ääni on ihmisääntä. Korkeakoulujen kirjoissa käytetään useimmiten koneääntä.

DaisyTrio-kirja kuuluu robottiäänien tai koneäänien lukemana. Missä vika?

Jos kyseessä on peruskoulun DaisyTrio-kirja, ongelma on todennäköisesti siinä, että kirjaa ei ole avattu Daisy-ohjelmassa. Tällöin esimerkiksi koneelta löytyvä oma tekstistä puheeksi -ohjelma tai koneääni alkaa toistaa DaisyTrio-kirjan sisältöä. Asenna laitteellesi jokin Daisy-kirjojen käyttöön sopiva ohjelma ja avaa kirja siinä ohjelmassa.

Valikoima

Mitä kirjoja on saatavilla DaisyTrio-kirjoina?

Ihmisäänellä luettuina DaisyTrio-kirjoina on saatavilla lähinnä peruskoulun suomenkielisiä kirjoja oppiaineista, joiden oppikirjoissa on paljon tekstiä (mm. historia, luonnontieteet ja uskonto). Ajantasaisen valikoiman näkee Oppari-verkkokaupasta. Lisäksi korkeakoulujen kurssikirjoja on koneäänellä tuotettuina DaisyTrio-kirjoina. DaisyTrio-kirjoja on myös joistakin lasten- ja nuortenkirjoista.

Miksi DaisyTrio-kirjoja on niin vähän Opparin valikoimassa?

DaisyTrio-kirjojen tuotanto on aloitettu Celiassa vasta vuonna 2013. Tuotanto on työlästä ja hidasta, koska ääni synkronoidaan tekstin kanssa. Lisäksi kirjoja mukautetaan painetusta kirjasta niin, että sisältö soveltuu ääneen luettavaksi. Yhden kirjan tuottaminen kestää muutaman kuukauden. Kirjojen määrä siis kasvaa, mutta melko hitaasti.

Mille luokka-asteille DaisyTrio-kirjoja tuotetaan?

Ihmisäänisiä DaisyTrio-kirjoja tuotetaan ihmisen lukemina peruskoulun kirjoista. Ammatillisten oppilaitosten ja korkeakouluissa käytettävien kirjojen tuotannossa käytetään koneääntä. Lukiokirjoja ei toistaiseksi tuoteta DaisyTrio-muodossa.

Onko DaisyTrio-kirjoja tulossa myös lukion kirjoista?

Toistaiseksi lukion kirjoja ei tuoteta DaisyTrio-muodossa. Tuotannon mahdollista aloittamisajankohtaa ei ole päätetty.

Onko DaisyTrio-kirjoja saatavilla myös ruotsiksi?

Vuoden 2014 aikana tuotettiin ensimmäiset ruotsinkieliset peruskoulun DaisyTrio-kirjat. Lasten- ja nuortenkirjoja on saatavilla jonkin verran. Celian asiakkaat voivat myös lainata Ruotsin sisarkirjaston MTM:n tuottamia Daisy Text och ljud -kirjoja.

En löytänyt tarvittavaa DaisyTrio-kirjaa Opparista. Mitä teen?

Uusia DaisyTrio-kirjoja ei tehdä tilauksesta. Kirjojen tuotanto on työlästä, ja Celia pyrkii tekemään sellaisia DaisyTrio-kirjoja, joille on todennäköisesti suuri kysyntä. DaisyTrio-kirjoiksi tuotetaan etenkin reaaliaineiden kirjoja: sellaisia kirjoja, joissa on runsaasti tekstiä. DaisyTrio-kirjoista voi jättää kuitenkin toiveita, sillä Celia pyrkii vastaamaan kysyntään. Uusia Daisy-äänikirjoja, jotka sisältävät pelkän äänen eli kirjan sisällön ääneen luettuna, voi sen sijaan tilata Opparista.

Miksi uusia, Opparista puuttuvia DaisyTrio-kirjoja ei voi tilata, vaikka oppilas tarvitsisi niitä?

DaisyTrio-kirjojen tuotanto on hyvin työlästä. Celiällä ei ole resursseja tuottaa kaikkia kirjoja DaisyTrio-kirjoiksi, ja siksi tuotettavat kirjat valitaan Celiassa. Tavallisen Daisy-äänikirjan voi sen sijaan tilata Opparista, jos sitä ei vielä löydy valikoimasta.

Mistä saan tiedon, mitä kirjoja tullaan tekemään DaisyTrio-kirjoiksi?

Ajantasainen valikoima löytyy Oppari-verkkokaupasta. Celian asiakaspalvelusta voi kysyä tietoa siitä, mitä kirjoja on valmistumassa lähiaikoina. Pyrimme myös tiedottamaan verkkosivuilla kirjoista, joista on päätetty tehdä DaisyTrio-kirja.

Kuka päättää, mistä kirjoista tehdään DaisyTrio-kirja? Voiko päätöksiin vaikuttaa?

Celian tuotanto päättää, mistä oppikirjoista tehdään DaisyTrio-kirjoja. Toiveita otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon. Pääsääntöisesti DaisyTrio-kirjoiksi tuotetaan reaaliaineiden kirjoja, sillä ne sisältävät paljon tekstiä. Tavoitteena on lisätä DaisyTrio-kirjojen määrää, kun perusopetuksen opetussuunnitelman uudistuksen mukaisia oppikirjoja aletaan tuottaa muutaman vuoden kuluttua.

Onko DaisyTrio-kirjoina muitakin kuin oppikirjoja?

Kyllä, Celia tuottaa myös jonkin verran lastenkirjoja DaisyTrio-kirjoiksi. Näitä kirjoja voi lainata maksutta, jos käyttää Celian palveluita. Lainattavat DaisyTrio-kirjat löytyvät Celianet-verkkopalvelun tarkasta hausta valitsemalla kirjallisuuden lajiksi lasten ja nuorten kirjallisuus ja aineistolajiksi yhdistelmäkirja. Myös korkeakoulujen koneääniset DaisyTrio-kirjat lainataan Celianetin kautta.

Mihin voin antaa palautetta DaisyTrio-kirjoista?

Celia ottaa mielellään palautetta vastaan DaisyTrio-kirjoista. Voit antaa palautetta Celian sähköisen palautelomakkeen kautta tai vapaamuotoisesti Celian asiakaspalveluun palvelut@celia.fi. Palaute auttaa meitä kehittämään DaisyTrio-kirjoja.

DaisyTrio-kirjan käyttö

Millä ohjelmilla ja laitteilla DaisyTrio-kirjoja voi käyttää?

DaisyTrio-kirjojen käyttöön tarvitaan aina Daisy-kirjojen lukuohjelma. Ohjelmia on erilaisia eri laitteille - myös tableteille ja älypuhelimille löytyy Daisy-ohjelmia. Kaikkien maksullisten DaisyTrio-kirjojen mukana tulee Daisy-kirjojen käyttöön sopiva EasyReader Express -ohjelma (toimii Windows-tietokoneilla), jolla kirjan toimintoja on helppo käyttää. Kun käytät DaisyTrio-kirjaa laitteella, jossa on näyttö ja Daisy-ohjelma, saat täyden hyödyn kirjasta: voit kuunnella ääntä ja seurata tekstiä ja kuvia näytöltä samaan aikaan. Lisäksi voit siirtyä kirjassa otsikoittain ja kappaleittain eteen- ja taaksepäin ja nopeuttaa tai hidastaa ääntä. Eri Daisy-ohjelmissa voi olla myös lisätoimintoja.

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa tabletilla tai kännykällä?

Kyllä, useilla kännyköillä ja tableteilla voi käyttää DaisyTrio-kirjoja. DaisyTrio-kirjoja voi käyttää laitteilla, joihin on saatavilla Daisy-kirjojen lukemiseen soveltuva ohjelma. Esimerkiksi iPadille on saatavilla Voice of Daisy ja Read2Go-ohjelmat, joilla voi lukea Daisy-kirjoja. Ilman Daisy-kirjojen lukemiseen soveltuvaa ohjelmaa DaisyTrio-kirja ei toimi oikein.

Voinko käyttää DaisyTrio-kirjaa Mac-tietokoneella?

Kyllä, sillä myös Mac-tietokoneille on saatavilla Daisy-kirjojen lukemiseen tarkoitettuja ohjelmia. Esim. ReadHear on kaupallinen ohjelma ja Olearia maksuton Mac-koneiden käyttöjärjestelmään tehty ohjelma. Asenna siis ensin koneellesi Daisy-ohjelma.

Mikä on EasyReader? Entä AMIS?

EasyReader ja AMIS ovat Windows-tietokoneelle asennettavia ohjelmia, joilla voi käyttää Daisy-kirjoja. EasyReader on maksullinen ja sen hinta on n. 70 €, AMIS taas on maksuton. AMIS-ohjelman voi asentaa Celian sivujen www.celia.fi/amis kautta löytyvästä linkistä. Kaikkien maksullisten DaisyTrio-kirjojen (ja Daisy-äänikirjojen) mukana lähetetään EasyReader Express -ohjelma, joka on kevyempi versio EasyReaderista.

Miten löydän oikean kohdan DaisyTrio-kirjasta?

Oikean kohdan löytäminen on helppoa, kun DaisyTrio-kirjaa käytetään Daisy-ohjelmalla. Kirjassa voi navigoida esimerkiksi otsikoiden tai sivunumeroiden mukaan. Voit myös kirjoittaa hakukenttään haluamasi sanan.

Mistä saan ohjeita ja apua DaisyTrio-kirjan käyttöön?

Jokaisen DaisyTrio-kirjan mukana toimitetaan ohjevihkonen kirjan käyttöön. Ohjeessa on selostettu kirjan avaaminen kirjan mukana tulevassa EasyReader Express -ohjelmassa sekä ohjelman keskeisimmät toiminnot. Ohje on myös kirjan mukana pdf-tiedostona, ja sen voi tarvittaessa ladata Celian verkkosivuilta <http://www.celia.fi/ohjeita-kuunteluun/kuuntele-tietokoneella/easyreader-express-ohjelma/>. Celian verkkosivuilta löytyy runsaasti tietoa kirjojen kuuntelusta eri laitteilla ja ohjelmilla: <http://www.celia.fi/ohjeita-kuunteluun/>. Lisäksi Celian asiakaspalvelu auttaa, jos käytössä tulee ongelmia.

Käyttöoikeus ja tilaaminen

Kuka saa käyttää DaisyTrio-kirjoja?

Lain mukaisesti Celian tuottamia kirjoja saavat käyttää vain henkilöt, joille tavallisen kirjan lukeminen on vamman, sairauden tai siihen rinnastettavan syyn vuoksi vaikeaa. Sääntö koskee myös DaisyTrio-kirjoja. Tavallinen syy kirjojen käyttöön on luki- tai oppimisvaikeus - syy voi olla myös esim. näkövamma, lihassairaus, ADHD tai muut keskittymisen häiriöt, kehitysvamma tai cp-vamma.

Mistä DaisyTrio-kirjat tilataan?

DaisyTrio-kirjat tilataan Oppari-verkkokaupasta. Ne löytyvät Opparin vasemman laidan valikosta omana tuoteryhmänään. Voit selailta valikoimaa luokka-asteittain ja oppiaineittain.

Kuka tilaa DaisyTrio-kirjat?

Yleensä peruskoulu tilaa oppilaalle tarvittavat kirjat Oppari-verkkokaupasta. Kirjojen tilausoikeutta ei ole kuitenkaan rajoitettu vain kouluille, joten tarvittaessa myös oppilaan vanhemmat tai muut yksityishenkilöt voivat ostaa kirjoja.

Saako DaisyTrio-kirjan kopioida?

DaisyTrio-kirjan saa kopioida yhdelle oppilaalle kerrallaan. Yhtä kirjaa voi siis käyttää yksi oppilas kerrallaan, ja hänellä voi olla käytössään useita käyttökopioita kirjasta, esimerkiksi jos hän käyttää kirjaa sekä kotona että koulussa tai useilla eri laitteilla. Kirjasta kannattaa aina ottaa varmuuskopio. Oleellista on, että yhtä kirjaa käyttää vain yksi oppilas kerrallaan - kirjaa ei saa kopioida useammalle oppilaalle, vaan tekijänoikeussyistä kullekin tulee tilata oma kappale kirjasta. Kirjan saa kierrättää sen jälkeen, kun oppilas ei enää tarvitse sitä: esimerkiksi oppilaan siirtyessä seuraavalle luokalle hänen käyttämänsä kirjan voi antaa seuraavalle, joka sitä tarvitsee.